

2021Z16695

Vragen van het lid **Ouwehand** (PvdD) aan de Ministers van Volksgezondheid, Welzijn en Sport en van Justitie en Veiligheid over *de noodzaak van consistent beleid ter bescherming van de volksgezondheid en het stellen van de juiste prioriteiten* (ingezonden 29 september 2021).

Vraag 1

Kunt u bevestigen dat er op maandagavond 27 september een groot aantal politiemensen is afgestuurd op een restaurant in Utrecht, dat besloten had zijn gasten niet te vragen naar de coronapas?

Vraag 2

Kunt u zich voorstellen dat mensen die het coronavirus serieus nemen, die de ernst van de epidemie onderkennen en die de noodzaak erkennen van maatregelen om verspreiding van het virus te beperken, heel redelijke en reële bezwaren kunnen hebben tegen een maatregel als de coronapas? Kunt u zich voorstellen dat deze mensen zich niet gehoord voelen, omdat het debat over de coronamaatregelen zo gepolariseerd is?

Vraag 3

Kunt u bevestigen dat het beschermende effect van de coronapas nog altijd twijfelachtig is, omdat mensen die gevaccineerd zijn (en dus een groen vinkje krijgen) alsnog besmet kunnen zijn en het virus kunnen overdragen op anderen en er bovendien geen enkel wetenschappelijk bewijs is dat het coronatoegangssysteem werkt?¹

Vraag 4

Kunt u voorts bevestigen dat de proportionaliteit van een maatregel als de coronapas op z'n minst twijfelachtig is, gezien de vaccinatiedrang die er volgens de Gezondheidsraad van uitgaat, de uitsluiting van mensen die het veroorzaakt en de privacyschending die het met zich meebrengt?

Vraag 5

Erkent u dat voor het op een goede manier kunnen bestrijden van een gezondheids crisis zoals de coronaepidemie vertrouwen van burgers in de overheid onontbeerlijk is?

¹ Website de Volkskrant, 19 september 2021 (<https://www.volkskrant.nl/nieuws-achtergrond/handig-zo-n-coronapas-maar-is-er-eigenlijk-bewijs-dat-die-werkt~bd66ccbe/>)

Vraag 6

Erkent u dat het vertrouwen van burgers in de overheid wordt geschaad wanneer zorgvuldige belangenafwegingen achterwege blijven en de overheid zonder goede onderbouwing terugkomt op eerdere uitspraken?²

Vraag 7

Erkent u dat het vertrouwen van burgers in de overheid wordt geschaad, als de overheid ter verdediging van de coronamaatregelen aanvoert dat «de volksgezondheid op één staat», terwijl diezelfde overheid op grote schaal gezondheidsschade toestaat, faciliteert, uitlokt en subsidieert zonder daar tegen op te treden of het beleid aan te passen?³

Vraag 8

Kunt u bevestigen dat u zelfs na het uitbreken van de coronaepidemie geen maatregelen heeft getroffen om de basisgezondheid van Nederlandse burgers te beschermen tegen gezondheidsschade door fijnstof, waar in Nederland 12.000 mensen vroegtijdig door overlijden⁴, landbouwgif, dat in verband wordt gebracht met ziektes als Parkinson, het expansiebeleid van fastfoodketens en de marketing van de levensmiddelenindustrie, die een van de belangrijkste veroorzakers is van de obesitasepidemie?

Vraag 9

Kunt u zich voorstellen dat burgers de overheid volstrekt onbetrouwbaar vinden, als zij enerzijds te horen krijgen dat zij zich aan (corona)maatregelen moeten houden, omdat «de volksgezondheid op één staat», maar tegelijkertijd moeten aanzien dat diezelfde overheid niks onderneemt om belangrijke veroorzakers van gezondheidsschade aan te pakken?

Vraag 10

Kunt u bevestigen dat wetenschappers (al jaren) waarschuwen voor het ontstaan van een pandemie waarbij de coronacrisis nog weleens zou kunnen verbleken, bijvoorbeeld op het moment dat het vogelgriepvirus door mutaties van mens op mens overdraagbaar wordt^{5, 6}, en dat Nederland, als meest veedichte land ter wereld, met zijn veehouderij een potentiële hotspot vormt voor het uitbreken van nieuwe zoönosen?^{7, 8, 9}

Vraag 11

Kunt u bevestigen dat het Nederlandse beleid om dergelijke uitbraken te voorkomen tot nu toe bestaat uit het ophokken van de dieren, hygiënemaatregelen, monitoring en massale doding van dieren bij een uitbraak? Kunt u bevestigen dat wetenschappers er al langer op wijzen dat dit volstrekt onvoldoende is om de risico's op een nieuwe zoönose-uitbraak adequaat te beperken, onlangs nog bevestigd door de expertgroep zoönosen, maar dat u nog altijd niets heeft gedaan om hun aanbevelingen op te volgen?¹⁰

² Minister De Jonge: «Een beloning voor mensen die al gevaccineerd zijn, daar willen we niet voor kiezen. Omdat we denken dat dat uiteindelijk ook de vaccinatiebereidheid gaat ondergraven. [...] Je moet niet willen dat daar een impliciete druk vanuit gaat, of dat het toch een vorm van drang en dwang wordt.» Website RTL Nieuws, 18 december 2020 (<https://www.rtlnieuws.nl/nieuws/nederland/artikel/5203966/de-jonge-voorlopig-geen-extra-rechten-met-vaccinatiebewijs>)

³ Rutte: «Economie kan klap hebben, volksgezondheid staat op nummer één» | NU – Het laatste nieuws het eerst op NU.nl, 9 maart 2020

⁴ NRC checkt: «12.000 Nederlanders sterven vroegtijdig door fijnstof» – NRC, 14 januari 2019

⁵ Website Erasmus Magazine, 25 november 2011 (<https://www.erasmusmagazine.nl/2011/11/25/erasmus-mc-ontwikkelt-dodelijk-griepvirus/>)

⁶ Website Wereldgezondheidsorganisatie (https://www.who.int/influenza/human_animal_interface/avian_influenza/h5n1_research/faqs/en/)

⁷ Commissie Bekedam. 2021. Zoönosen in het vizier. Rapport van de expertgroep zoönosen

⁸ Website Algemeen Dagblad, 5 april 2020 (<https://www.ad.nl/binnenland/viroloog-nederland-is-vol-met-gasteren-die-een-virus-over-kunnen-dragen-br-afbc59f5/>)

⁹ Website Algemeen Dagblad, 30 november 2018 (<https://www.ad.nl/wetenschap/wereldwijde-ziekte-uitbraak-we-maken-het-virussen-veel-te-makkelijk-afa98c26c/>)

¹⁰ Commissie Bekedam. 2021. Zoönosen in het vizier. Rapport van de expertgroep zoönosen

Vraag 12

Herinnert u zich dat de regering adviesbureau Deloitte heeft gevraagd onderzoek te doen naar de handhavingscapaciteit bij de toezichthouder in de veehouderij, de NVWA? Kunt u bevestigen dat Deloitte concludeerde dat de NVWA zelfs voor het bovengenoemde inadequate beleid om zoönosen te voorkomen te weinig capaciteit in huis heeft? Kunt u bevestigen dat Deloitte expliciet benoemde dat er daardoor een grotere kans is dat er een dierziekte uitbreekt en dat een dierziekte zich verder kan verspreiden, met alle gevolgen van dien voor de volksgezondheid?¹¹

Vraag 13

Kunt u bevestigen dat mensen die in een straal van 2 kilometer wonen van een geitenhouderij, in totaal 1,7 miljoen Nederlanders, 40% tot 60% meer kans hebben om longontstekingen op te lopen, maar dat u toe nu toe niets heeft gedaan om de gezondheid van deze mensen te beschermen tegen deze gezondheidsschade (maar in plaats daarvan zelfs het aantal geiten in Nederland heeft laten groeien), terwijl het RIVM vermoedt dat het gaat om een nieuwe zoönose?¹²

Vraag 14

Kunt u bevestigen dat wetenschappers er al langer op wijzen dat, om nieuwe pandemieën te voorkomen, het eten van groenten veel beter is dan het kweken van kippen¹³, onlangs ook weer bevestigd door de eerder genoemde (en door u aangestelde) expertgroep zoönosen, die opmerkte dat de kans op opkomende zoönosen kan worden verminderd door de consumptie van dierlijke eiwitten in verhoogde mate te vervangen door de consumptie van plantaardige eiwitten? Kunt u bevestigen dat u tot nu toe niets heeft gedaan om deze verandering in consumptie te bewerkstelligen?

Vraag 15

Vindt u zelf dat u uw prioriteiten op orde heeft als het gaat om de bescherming van burgers tegen gezondheidsschade?

Vraag 16

Bent u bereid een poging te doen het vertrouwen van burgers terug te winnen door serieus werk te maken van het voorkomen van een nieuwe pandemie, bijvoorbeeld door het versneld opvolging geven aan de aanbevelingen van de expertgroep zoönosen om de hoge aantallen dieren in de veehouderij, de Nederlandse bijdrage aan het biodiversiteitsverlies in het buitenland en de handel in wilde dieren aan te pakken?

Vraag 17

Bent u bereid een poging te doen het vertrouwen van burgers terug te winnen door serieus werk te maken van het versterken van de basisgezondheid van mensen, bijvoorbeeld door luchtvervuiling aan te pakken, gemeenten de mogelijkheid te geven om vergunningen voor fastfoodketens te weigeren en de btw op groente en fruit te verlagen?

---

¹¹ Deloitte. 2020. Onderzoek of de capaciteit van de NVWA toereikend is voor het actuele en toekomstige takenpakket – bijlage bij het eindrapport.

¹² Follow the Money, 3 februari 2021 (<https://www.ftm.nl/artikelen/intensieve-veehouderij-nieuwe-zoonosen>)

¹³ How factory farming could cause the next pandemic | Canada's National Observer: News & Analysis, 6 november 2020